

[Udenrigsministeren]

hedsråd til at skride ind ifølge bestemmelsen i FN-pagtens kapitel 7 om tvangsmæssige foranstaltninger. Humanitær intervention kan bl.a. være nødvendig for at beskytte nødhjælpsindsatsen, sådan som vi så det sidste år i det nordlige Irak, og som det er tilfældet nu i forskellige situationer, f.eks. i Somalia og i Bosnien-Hercegovina.

Mulighederne for, at FN aktivt kan udnytte disse midler, er et resultat af afslutningen på den kolde krig. Det er en af de seneste års afgørende landvindinger i international politik, og vi vil formentlig i de kommende år se en aktiv indsats fra FN's side på dette område, og denne linje kan vi helt og fuldt støtte fra dansk side. Samtidig finder vi behov for at bringe den internationale dialog ind i mere konstruktive baner med vægt på en uddybet forståelse af den betydning, som menneskerettigheder, demokrati og folkelig deltagelse nu engang har for en dynamisk økonomisk udvikling.

Europa var jo den primære skueplads for den kolde krig, og det er også i Europa, at problemerne i kølvandet på kommunismens sammenbrud optræder tydeligst. Mest fremtrædende er vel nok den bølge af nationalisme, der skyller hen over den østlige del af Europa, men hvis dønninger vi sandelig også mærker her i Vesteuropa. Nu udelukker nationalisme i sig selv jo ikke demokrati og sikring af menneskerettigheder; der er mange gode eksempler på, at nationalisme og nationalfølelse har været en fødselshjælper for en demokratisk udvikling og har styrket denne udvikling. Men ifølge sin natur fokuserer nationalismen jo på det enkelte folks egne rettigheder, ofte ledsaget af en tendens til at overse eller diskriminere andre befolkningsgrupper. Samtidig har den vist sig at have en voldsom tiltrækningskraft overalt i den tidligere kommunistiske verden, hvor de daværende magthavere jo i egen interesse gjorde alt, hvad de kunne, for at fremelske den, samtidig med at de i kraft af de totalitære systemer også vidste at kontrollere den.

Med hensyn til de nye demokratier i Østeuropa består opgaven først og fremmest i at lede nationalismen ind i civiliserede baner gennem et gensidigt forpligtende og bredt anlagt europæisk samarbejde. Det betyder, at disse lande skal knyttes endnu nærmere til de vesteuropæiske samarbejdsorganisationer, og at hele det netværk, der skal opsamle de negative udslag

af nationalismen, bliver gjort endnu mere fint-masket, end det er i dag.

Samtidig har vi pligt til at gøre det klart over for vore nye samarbejdspartnere, at hvis de for alvor vil være med i det nye Europa, må de følge de standarder for menneskerettigheds- og minoritetsbeskyttelse og for et civiliseret samliv med nabolande, som vi føler os forpligtet af i Vesteuropa, efter at vi omsider har lært at holde fred med hinanden. Hvis ikke de vil leve op til disse standarder, sådan som de især er nedfældet i Europarådets statutter, sætter de jo samarbejds mulighederne med os andre over styr. Det er den gamle historie om stokken og guleroden, og sammen med vore EF-partnere betjener vi os ofte af dette præventive diplomati. Og det virker da som regel også.

Arbejdet med at opbygge en ny europæisk sikkerhedsordning er i fuld gang. Det nye og brede sikkerhedsbegreb omfatter i dag foruden militære anliggender også politiske, økonomiske, økologiske, sociale, religiøse og etniske elementer, og EF råder ene af alle over den brede vifte af instrumenter som f.eks. handelspolitik, økonomisk politik, miljøpolitik og meget mere, der kræves for at overvinde velstandskløften i Europa og skabe ægte europæisk enhed. EF's dialog med de østeuropæiske lande bidrager til at fremme grundlovssikrede mindretalsrettigheder og dermed skabe et mere stabilt Europa, og derfor har EF en nøglerolle som kernen i den europæiske orden og den vigtigste institution overhovedet i Europa.

Dette har landene i Østeuropa da også erkendt, derfor søger de så tæt tilknytning til Fællesskabet som muligt, og EF forsøger at leve op til sit ansvar. Fællesskabet udgør i dag den vigtigste ramme om et udbygget økonomisk, politisk og handelsmæssigt samarbejde med Østeuropa. Men der kan gøres mere endnu, og derfor er det så vigtigt, at Fællesskabet bevarer sin styrke og sin handlingsevne. EF må ikke drukne i egne interne problemer på bekostning af støtte til de nye demokratier, og det er måske noget, som vi især her i Danmark burde tænke lidt dybere over.

Vi har også CSCE, som på grund af sin brede medlemskreds er en relevant overordnet ramme om et europæisk sikkerhedssystem, men CSCE døjer jo stadig med svage procedurer og strukturer. Der skete dog vigtige fremskridt på Helsinkitopmødet i sommer, bl.a. på